

Dr. Kolláth György

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) elnökhelyettese beavatkozott egy perbe, melynek kizárólagos kérdése egy, közel négy éve hozott, polgári jogi kihatású önkormányzati képviselőtestületi határozat jogszerűsége lehetett. Egyúttal eme központi államigazgatási szerv képviselője a megyei bírót elfogultsággal bélyegezte meg, s a kizárását indítványozta. A központi államhatalom átlépett egy olyan vonalat, amely alkotmányos precedensek özönét indíthatja el. Több önkormányzati vezető hívott fel elkéseredetten a történetek óta, összefoglalva két kérdéssel: 1.) Mit érnek az alkotmányos alapjogok, ha az állam beavatkozhat a neki nem tetsző helyi közügy felülbírálatába – momentán esélyegyenlőségi sérelmet színelve, később bármilyen más szakpolitika mentén? 2.) Arra kell vajon számítani, hogy a jövőben egy kényszerű, megszorító, ám autonóm önkormányzati döntés úgy kerül a (közigazgatási) bíró elé, hogy piros sarokban a deresre húzott önkormányzat, a kékből pedig a miniszterelnöktől a megyei közigazgatási hivatalon át még három-négy főhatóság, vagy akár a civil nyomásgyakorlók tízes top-listája?!

Cím

Zárójelben a helyi önkormányzás joga

Dátum
2006.01.26.

Jászladány megint csak az apropó, a kihívás messzebb mutat. Jogeset sosincs tényállás nélkül, lássuk tehát a tipikus kiinduló helyzetet. A közoktatás mindenütt nyomasztó gondokkal küszködik. Mind kevesebb a gyerek, mind kevesebb a pénz is, kényszerű intézményi korrekciókról kell döntenet, már a gyerekek is elvándorolnak más helységebe tanulni, és etnikai konfliktusok kiélezése is tapasztalható. Ha egy önkormányzat hozzányúl a rendszerhez, könnyen rásütik a romaellenesség bélyegét. Ha a nagypolitika jelszavakban gondolkodva eljátszik a gyerekek sorsával, megosztva szembeállítja a lakosságot sötétkékekre és világoskékekre, ezzel megkeseríti egy falu, város életét, nos, ezzel nem segíti a megoldást. Szerencsére a helyi lakosság nem ostoba, az emberek ma még nem mennek egymásnak. De ha ringbe száll a központi államhatalom és nyomást gyakorol a bíróságra, nem pusztán alkotmányos elvek sérülnek, hanem az agresszió eszkalálódhat, tetteges formát ölthet.

Az alkotmányban a választópolgárok közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga, mely a helyi közügyek önálló, demokratikus intézését, s a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlását jelenti. Alapjog az önálló igazgatás joga, így az e körben hozott döntés kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül. Ugyanilyen jog illeti meg a helyhatóságot tulajdonosi érdekköre, gazdálkodási önállósága, saját felelősségére való vállalkozása tekintetében is. Csak kétharmados törvénnyel korlátozhatók önkormányzati alapjogok. Kizárólag a megyei közigazgatási hivatal támadhatja meg – jogszabálysértést bizonyítva – a testületi döntést, még helyileg érdekelt testületi tag, ellenzéki frakció stb. sem perelhet e címen. (A civil egyesületeknél ez, okkal másként van.)

Az alkotmányban a választópolgárok közösségét megilleti a helyi önkormányzás joga, mely a helyi közügyek önálló, demokratikus intézését, s a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlását jelenti. Alapjog az önálló igazgatás joga, így az e körben hozott döntés kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül. Ugyanilyen jog illeti meg a helyhatóságot tulajdonosi érdekköre, gazdálkodási önállósága, saját felelősségére való vállalkozása tekintetében is. Csak kétharmados törvénnyel korlátozhatók önkormányzati alapjogok. Kizárólag a megyei közigazgatási hivatal támadhatja meg – jogszabálysértést bizonyítva – a testületi döntést, még helyileg érdekelt testületi tag, ellenzéki frakció stb. sem perelhet e címen. (A civil egyesületeknél ez, okkal másként van.)

Egy (jog)állami hatóságtól a jogkereső közönség abszolút törvénytiszteletet, tárgyilagosságot, a kompetenciák korrekt ismeretét és betartását várna el. Ha ui. egy hatóság eleve tudja eljárása pártos végeredményét, akkor fair eljárásról szó sem lehet, ő sem lehetne egy személyben döntnök és pörös fél. Tarthatatlan, ha egy közhatalóság előbb megpróbál fogást keresni konjunkturálisán kipécézett ellenfelén, sikertelenül, később részrehajlóan bejelentkezik egy törvényességi felügyeleti perben, mondván, hogy „jogi érdeke fűződik a per mikénti eldöntéséhez” (Pp. 54. §). Jogi érdekre ilyesfajta alapon bárki hivatkozhat, ez lehet későbbi jogalkotás, jogi korrekció, jogot egységesítő irányutató, stb. Kormánytagtól a félállami helyi kisebbségi önkormányzatig csaknem bárki a felperes támogatója lehet abban a perben, amely egy autonóm szerv határozatának jogszerűségét vizsgálhatja? Dehogyan!

Dr. Kolláth György

Másként is kimutatta a foga fehérét az EBH képviselője. A törvény szerint a perbeli beavatkozót majdnem ugyanazok a jogok illetik meg, mint azt a felet, akiért fellépett. Nos, ő az egyetlen szempontként a törvényességet firtató perben nonszensz indítvánnyal állt elő: közoktatási és pszichológus szakértőre bízva a bizonyítást arról, hogy volt vagy sem szegregáció. Ez abszurdum. Okszerű és hozzáértő bizonyítás lehetett volna a testület korabeli tagjait – igazmondási kötelezettség mellett – tanúként megidéztetni, kikérdezni arról: anno miért is döntöttek az önkormányzati tulajdon egy részének bérbeadásáról, mi vezette őket. Ez esetben a politikai lufi azonmód kipukkad. Harcolni kell inkább, akár a bíró ellenében is, ez okból állítani, hogy az ország egyik legjobb közigazgatási bírójától „az ügy tárgyalagos megítélése egyéb okból nem várható el (elfogultság)” /Pp. 13. § (1) bekezdés e.) pont/. Emlékezetem szerint kormányhivatal ilyesfajta attakot még nem vezetett független bíróság ellen. Miért és meddig tehető ez vajon?

Egyébiránt: a ladányi alapítványi iskola mára a környék egyik legnívósabb sulija lett. Benne békésen, nagyon jó eredményekkel, együtt tanul a bőrszín szerint láthatóan különböző kisdíák. Nem egymással foglalkoznak, s a szüleik is nagy terveket szőnek. A roma tanulók sajátos ösztöndíja sem vált ki diszkriminációs felhangokat. Ez fáj odakint.

Más önkormányzatok pedig azt kérdezik: a képtelen költségvetési helyzetükben még vagyoni típusú döntéseik indokait, célszerűségét, azaz szándékuk tisztességét is bizonygatniuk kell-e a központi államhatalommal szemben, vagy mégis csak marad(t) valamennyi alkotmányos önállóságukból.